

السلام علیکم وعلیٰ آلبیٰتکم وعلیٰ ذریٰعتکم

همزمانی روز اول خرداد امسال - که روز ملی ملاصدرا نام گرفته - با شب میلاد مبارک حضرت ولی عصر صاحب الزمان علیه و علی آباءه الصلاة والسلام، پیام بزرگ و آموزنده‌یی را به بشریت می‌فرستد. موضوع همایش امسال بنیاد حکمت اسلامی صدرا و انجمنهای تابعه، «فلسفه و جهان عاری از فلسفه» است و موضوع سالگرد و یادواره میلاد امام غایب و مُنتظَر، «فرشگرد» یعنی گشوده شدن صفحه آخر تاریخ بشر پس از ظهور او و بنیان نهادن حکومت انسانی و الهی بر روی زمین و ویرانسازی بنای جهان عاری از انسانیت و عقلانیت و صلح و عدالت و آغاز دوران کامیاری دائمی انسان در جامعه بشری، بنیاد حکومت حکمت و عقلگرایی و فطرت ناب انسانی می‌باشد که هدف و فلسفه و حکمت آفرینش انسان و جهان بوده است.

این قرآن مسعود برای کسانی آشناست که اصل حکمت و فطرت و طبیعتگرایی و اخلاق را زائیده و فرزند وحی و ادیان آسمانی و پیامبران حکیم میدانند و بگواهی تاریخ دوران باستان در ایران و بیشتر ملل باستانی، نگهبانان فلسفه و حکمت را جانشینان پیامبران و وارثان علوم و فرهنگ آنان می‌شناسند؛ چه تاریخ گواه است که حکمت و فلسفه در اصل مبدأ خود و بلکه حتی علوم و آموزه‌های اولیه دیگر - ساخته و پرداخته بشر نبوده است و همه را پیامبران با الهام ربوبی و بکمک ربانیت اسماء الله حافظ و راهنمای بشر، به انسان آموخته‌اند؛ حقیقتی که فهم ناپخته دوران بعد از رنسانس اروپا نتوانست به آن برسد و نوکیسه‌گان فرهنگ و تمدن لاف خدایی زدند؛ هم خدا و هم فلسفه را بر

درگاه علم ناشی از تجربه، قربانی نمودند و جامعه‌های پیرو خود را به گمراهی و بدبختی کشاندند. در حدیث آمده است که امام عصر (عج) پس از ظهور خود، دست بر سر مؤمنین میگذارد و عقل خداپرست و حقایق‌شناس را در آنها سامان میدهد «فجمع بها عقولهم» (اصول کافی ج ۱/ ص ۲۹)، همچنانکه پیامبران کردند و امیرالمؤمنین علی علیه‌الصلاة والسلام فرمود: «فبعث فیهم رُسُلَهُ وَ وَاَتَرَ عَلَيْهِمُ انْبِیَاءَهُ لِيَسْتَأْذُوهُمْ مِثْقَالَ فِطْرَتِهِ وَ يُذَكِّرُوهُمْ مَنْسَى نِعْمَتِهِ... وَ يُثِيرُوا لَهُمْ دَفَائِنَ الْعُقُولِ...» (خطبه اول نهج‌البلاغه) یعنی مأموریت پیامبران آن بود که فطرت آنان را بیدار کنند و به آنها برگردانند و نعمت گنجینه‌های مدفون در عقل آنها را برای آنها مکشوف سازند و جهان‌عاری از عقلانیت (یعنی انسانیت) را که سرشار از شر و فساد و جنگ و بیداد است به جهانی سرشار از نعمت عقل و فطرت‌گرایی و بدون ستم و ستمگر و خشونت و بیعدالتی بدل گردانند.

فلسفه و حکمت را اگر برخاسته از همان میراث و میثاق الهی — یعنی فطرت و عقل سلیم — بدانیم، پیداست که میتواند راه پیامبران را پیش‌پای بشر بگذارد و عقل آنان را در برابر نفس اماره و غرایز سرکش مشترک با حیوانات تقویت نماید؛ همانگونه که ملاصدرا هدف فلسفه را سعادت انسان (افضل السعادات) با تخلُّق به اخلاق‌الله و کسب رضای او و ترک هوای نفس معرفی میکند و در حدیث نیز آمده است که: «قاتل هواک بعقلک» و نیز «العقل، عقال من الجهل».

فلسفه اگر از مسیر الهی و فطری خود منحرف نشود و همچون برخی فلسفه‌های غرب یا ادیان غیر واقعی، در اختیار سیاستهای ضدبشری قرار نگیرد و برای رسیدن به اهداف کوتاه و دنیوی نباشد، تنها امید نیکبختی بشر امروز است؛ وگرنه «جهان‌عاری از فلسفه» یعنی همین جهانی که سرشار از ستمکاری و بهره‌کشی و بردگی ملتها و بردن ثروت مادی و معنوی آنان و عاری از عدالت و شعور و احساس و عواطف انسانی است و سلطه‌اشرا و او باش زمانه با نامهای گوناگون بر ملتها را میدان میدهد، روزگار بشر را تاریک و سرشار از نابسامانی و بدبختی خواهد داشت.

بامید روزی که منجی این بشر بخت برگشته با ارمغانی از عقلانیت و حکمت، روزگار تاریک کنونی بشر را به روشنی بکشد و شیطان جهل و بیخردی را نابود سازد و صبح سعادت در سراسر جهان طالع گردد؛ «أليس الصبح بقريب؟»